

گەشە و بەھیزی تاک

(چۈن توشى تەمبەلىي فكري نەبين؟)

قەرەنى قادرى

بۇ ئەۋەى لە كارەكانتدا سەرکەوتوو و بەھيز بيت، خۆت لەگەل ھېچ كەسېكدا بەراورد مەكە، چونكە لە دۇخى بەراوردکردندا بەر بە چالاكىي زەينت دەگریت، تەمبەلى دەكەيت و ئاستى خۆيشت دادەبەزىنيت؛ ھەرۋەھا ھەندېك لە تايپەتمەندىيە باشەكانىشت لەو بەراوردکردندا لەدەست دەدەيت يان ئەۋەتا خۆت بزريان دەكەيت. “ۋەيين دایر” نووسەر و گوتاریبېژى ھاندەر دەلېت: “بەراوردکردنى خۆت لە ھەموو كات و دۇخېكدا، كارېكى بېمانا و گەمژانەيە.” بۇيە بە كردهۋەى خۆت لېھاتوويى و توانای خۆت بسەلمېنە، نەك بە بەراورد لەگەلى كەسانى تردا.

ئەگەر خۆت لەگەل كەسانى تردا بەراورد بکەيت، ئەۋە بەۋ مانايەيە كە بە رەفتار، توانا و لېھاتوويى خۆتەۋە خۆت دەرناخەيت و خۆت ناسەلمېنيت، بەلكوو بە گوېرەى “ئاستنزمى” يان نكۆلىي لايەنى بەرامبەر توانايى بۇ خۆت چى دەكەيت.

لە لايەكى تريشەۋە لەۋانەيە بلىي ئەۋ “ھېچ نىيە”، “قەت حزبايەتیی نەکردووہ”، يان “لە ژيانيدا فيشەكېكى نەتەقاندووہ” و ... يان ئەۋەتا “بۇ گرېنگىي پى دەدەن؟”؛ ئەۋەيش رېك بەۋ مانايەيە كە خۆت لەگەل كەسېكى “ئاستنزم” و “ھېچ نىيە” دا بەراورد دەكەيت؛ لە كاتېكدا نابېت واپېت، چونكە ئاستى خۆت دادەبەزىنيت.

بۇيە “زىگمۇند فرۇيد” (۱۸۵۶-۱۹۳۶) دەلېت: “ئېمە لە رابردوودا كى بووين، تەنيا دەبى خۆمانى لەگەل ئەۋدا بەراورد بکەين و، تەنيا كەسېك كە دەبى لەۋ باشتر بين، خودى ئېمەين كە ئىستا ھەين.” “فرۇيد” لېردا باس لە رەۋتى ژيان و گەشەى تاک دەكات، كە لە رابردوودا چۈن بوۋە و ئىستا چۈنە. بنەما و كاكلى بۇچوونى فرۇيد دەگەرپېتەۋە بۇ خۇناسين و، لېمان دەكاتە پېۋەر كە لە بەرامبەر كارېكدا چەندە لېھاتوو و بەتواناين و چەندە گەشەمان كردهۋە. لە ۋەھا دۇخېكدا ھەم ئاستى كار و بەرھەم بەرز دەبېتەۋە و، ھەميش لە كۆمەلگەدا رەچاۋى پۇلېنکردنى كار، پېشە، توانا و لېھاتوويى دەكریت، كە ئەمەيان كۆلەكەى سەرەكېي گەشەسەندن و پېشكەوتنە.

“بوودا” (دېدراتا گووتاما بوودا ۴۸۳-۴۰۰ پ ز): بە ديويكى تردا بېر لە كېشەى بەراوردکردن دەكاتەۋە: “دو شت بەر بە خۆشەختىي ئېمە دەگرن؛ ژيان بە رابردووہ و بەراوردکردنى خۆمان لەگەل ئەۋانى تردا.”

كە خۆمان لەگەل رابردووي خۆمان بەراورد بکەين و سەپرى ھيز و توانای خۆمان بکەين، ئەۋكات دەتوانين باس لە كارېك بکەين كە حەزمان لېيە يان ئەۋەتا پېشنيازمان پى دەكەن كە راي پەرېنين. رېك لېردا دەتوانين بگەين بەۋ پريارە، كە ئەۋ توانايەمان ھەيە ئەركەكە ۋەستۆ بگرين يان ئەۋەتا بەپېچەۋاونەكەى، لە ھيز و توانای ئېمەدا نىيە. بنەماى ئەمەيش بۇ خۇناسين دەگەرپېتەۋە، جا ئەۋكات دەتوانين خالى لاواز و بەھيزى خۆمان دەستنيشان بکەين و ئاستى بەرھەمى كاريشمان بەرز دەبېتەۋە. بەلام

